

noviny precheza

únor 2021 | číslo 1 | www.precheza.cz

Ohlédnutí výrobního ředitele za rokem 2020

Foto: archiv PRECHEZA

Vážení čtenáři, rád bych vám na úvod touto cestou popřál hlavně hodně zdraví, což ve stínu dnešní pandemické situace covidu-19 má zcela jiný rozměr.

Chtěl bych se v několika řádcích poohlédnout za minulým rokem 2020,

který nebyl opravdu jednoduchý. Důvod známe všichni, a tím je covid-19, kdy dlouhodobě zaběhnuté a v některých případech i rutinní pracovní návyky musely být kvůli nastaveným opatřením změněny. Cíl všech těchto opatření byl s ohledem na šíření nemoci covid-19 velmi jednoduchý – minimalizovat kontakt pracovníků, tak aby byl zajištěn chod celé společnosti. Některá z opatření byla zprvu vnímána jako přehnaná a zbytečná, ale s ohledem na dnešní situaci už snad nikomu z nás přehnaná a zbytečná nepřipadají.

Výrobním provozům se i přes nelehkou situaci, kdy musely být na některých provozech měněny směnové režimy, tak aby byla zajištěna obsluha zařízení, podařily splnit očekávané objemy výroby. Rok 2020 nebyl z pohledu rozvoje kapacit nijak významný, ale v průběhu roku byly

technologicky stabilizovány nové technologie instalované v roce 2019 – na provoz výroby titanové běloby se jednalo o technologii předsoušení a výrobu CG300 a na provoz železitých pigmentů o linku mikronizovaných červení.

Naopak z pohledu investic, byly zahájeny a realizovány investiční akce, které naši společnost zase posunou kupředu. Jednou z takovýchto akcí byla a je realizace čtvrtého mokrého elektrostatického odlučovače (MEO) na provoz TB.

Jistě si každý ze zaměstnanců přicházejících do společnosti všiml, že další budova z původní zástavby, která byla již staticky narušena a sloužila jako sklad výrobku Monosal 30, byla zbourána. V takto připraveném prostoru již nyní roste nový sklad včetně nového expedičního místa do silovozů. Jako součást nového skladu bude vybudováno i zázemí (sprcha, WC, jídelna) pro řidiče kamionů, kteří přijíždí ve večerních hodinách a jsou nuceni trávit noc na parkovišti.

Interně přijatá opatření v rámci pandemické situace měla i pozitivní dopad na realizaci investic v hlavní administrativní budově, kde se prováděla kompletní rekonstrukce vytápění a instalace klimatizací. V rámci nastavených režimů „home office“ měl realizátor dostatek prostoru na provádění bouracích prací, demontáž stávajícího a montáž nového zařízení.

Všem pracovníkům patří velké poděkování za odvedenou práci a jsem přesvědčen, že ve stínu aktuálního dění si spousta z nás pomalu ale jistě začíná uvědomovat, že zázemí stabilní společnosti, jako je PRECHEZA, a.s., je nevyčísitelným benefitem.

Pavel Valášek
výrobní ředitel

Anketa

V návaznosti na článek výrobního ředitele jsme oslovili některé vedoucí pracovníky výrobního úseku, aby se s námi podělili o své názory. Jaké máte výzvy na vašich pracovištích v roce 2021? Za co jste ve svém životě v současné době vděční?

Martin Čevela
vedoucí provozu Titanová běloba

Zvládnout úspěšně personální situaci na provozu v tuto podivnou dobu a splnit napnuté hlavní úkoly podniku včetně plánované generální zářázky 2021.

Možnost chodit do práce a vyjet na výlet do přírody mimo bydliště, vyvětrat se na čerstvém vzduchu – v některých jiných státech to nejde.

Marek Konečný
vedoucí provozu Kyselina sírová

Nejdůležitější výzvou pro náš provoz je samozřejmě zajistit dostatek kyseliny a páry pro výrobu titanové běloby a co nejnížší emise SO₂ do ovzduší. Jako důležitou výzvu vidím přípravu nových pracovníků, aby za pár let mohli vykonávat náročné a zodpovědné operátorské pozice ve výrobě.

Obě moje děti vloni nastoupily do nových škol. Dcera na gymnázium a syn do 1. třídy. Jsem rád, že se jim i přes současnou náročnou situaci daří.

Tomáš Příkopa
vedoucí provozu Železité pigmenty a Monosal

V letošním roce bude naši největší snahou zrealizovat velké obnovné akce klíčového zařízení výroby železitých pigmentů v rámci generální zářázky a provést dlouhodobě plánovanou stavební údržbu našich budov.

V dnešní době jsem vděčný za možnost vyrazet do přírody za sportem a svými koníčky společně s našimi úžasnými dětmi, za rodinu a za každý s nimi společně strávený okamžik.

Ludvík Prášil
vedoucí Energetiky a Měření a regulace

Hlavní výzvou letošního roku je pro nás generální zářázka. V jejím průběhu musí být kromě všeho ostatního, co lze dělat jenom při odstávce, provedeny obnovné investiční, resp. údržbářské práce hned na dvou z našich páteřních rozvodů: na parovodu 0,8 MPa ve výrobně TB a na plynovodu. Bude to všechno, jenom ne lehké. Abychom to zvládli, potřebujeme schopné a aktivní lidi. Současnou sestavu potřebujeme postupně posilovat – hledání nových mladých lidí ale také není jednoduché! Přejme si co nejpevnější zdraví a pokud možno rok bez pracovních úrazů.

Aktuálně jsem vděčný za to, že ani covid-19 globálně nenaboural energetiku, resp. dodávky energií. Bez nich bychom totiž nejenom vůbec neměli zbytky normálního života (tady mám na mysli masovou práci z domova, pořádání všelijakých ostatních online aktivit ať už pracovních nebo soukromých, distanční výuku u školáků na všech stupních vzdělávacího procesu, nebo – zkusili jste někdy v poslední době zaplatit v obchodě při výpadku elektřiny?). Hlavně by ale bez energií boj s virem samotným byl nejspíše beznadějný.

Děkujeme všem vedoucím, kteří se s námi v letošním roce podělili o své názory. V příštím vydání se můžete těšit na odpovědi vedoucích na Komerčním úseku.

Vážení přátelé NOVIN PRECHEZA, milé čtenářky, milí čtenáři,

bude mi potěšením setkávat se s vámi v letošním roce hned na úvodní straně. Na vše, co se mi v životě děje, nahlížím jako na šanci změnit věci k lepšímu, vytvořit něco hlubšího. Proto i noviny vidím jako nástroj firemní komunikace, na kterém můžeme společně zapracovat. Jsou to noviny zaměstnanců společnosti Precheza, které slouží k oboustrannému propojení firmy, společnosti, podniku se zaměstnanci, zákazníky, studenty, širokou veřejností a toto propojení může všem zúčastněným přinášet další energii ze vzájemného sdílení.

Zdá se, že dnes, víc než kdy předtím, nabývá na důležitosti pravidelná podpora novin ze strany vedení. Velký dík patří všem odborným ředitelům, kteří se stali pravidelnými přispěvateli a podporují činnost redakční rady, skvělému týmu zástupců úseků, kteří celoročně připravují články o významných událostech z jednotlivých úseků.

Poděkování jistě patří i našim pravidelným dobrovolným přispěvatelům z řad „výzkumníků“. Blance Pinkové a Markovi Ostrčilovi, autorům zajímavých reportáží z pracovního života našich kolegů. Letos nám umožní nahlédnout do životních příběhů zaměstnanců, kteří „fabrice“ věnovali téměř celý život a zanechávají zde pro další pokolení nezapomenutelnou stopu. Také Petru Pikalovi za jeho obohacující články o pokladech podnikové knihovny.

Navážeme na rubriku komerčního úseku o surovinách. Článek „PRETIOX definitivně obsadil všechny světa“ je pozvánkou do pravidelné rubriky z oblastí aplikačního využití našich pigmentů.

Věřím, že rok 2021 nám dá více příležitostí k osobnímu setkávání a my budeme připravovat kreativní foto-reportáže z firemních a dalších akcí s našimi zaměstnanci, zákazníky, studenty či spoluobčany.

S velkou radostí opět zařadíme vaše inspirativní příspěvky o trávení volného času a koníčcích, kterým se věnujete. Vážíme si vaší ochoty sdílet tyto informace a těšíme se na další náměty. V neposlední řadě krátce představíme naše sousedy, firmy působící v areálu společnosti Precheza, s nimiž z velké části spolupracujeme.

O sportovní výsledky se s námi podělí Dana Lehnertová (Volejbal Přerov) a Ludvík Prášil (Autoklub PRETIOX). Kateřina Stojanová nám zprostředkuje pozoruhodné výlety do přírody.

I nadále pokračujeme v kooperaci s redakční radou Agrofert magazínu na výběru nejaktuálnějších informací z dění v koncernu.

Vypadá to, že se nám společně podaří připravovat podnikové noviny jako účinný nástroj otevřené komunikace, který dává prostor pro vyjádření myšlenek a názorů, pro následné sdělení zpětné vazby či konstruktivní kritiky, které nás povedou ke zlepšení.

Jitka Koppová
šéfredaktorka

Foto: archiv PRECHEZA

Komerční úsek

Kancelářskému papíru zvoní hrana?

Začalo to asi takto...

Byrokracie. Slovo, po kterém nejednomu z nás naskakuje husí kůže. A aby toho nebylo málo, každou chvíli klepe na dveře netrpělivý auditor. Byrokracie nabírá na síle... V papírech se topíme po uši a náš vedoucí jistě tuší, že před tím nemůže sklopit uši. Nejedna v chaosu vyžívá se. Na čase je papírová recese. Šanonům v archivech odzvonilo. Doba pokročila. Je to dobře? Je to špatně? Kdo ví? Naše přísloví však praví: Lépe data na serveru mít, nežli šanon ve sklepě nechat shníti. Metadata a jiné zkratky prochází hladce a my se pouštíme do „Elektronické evidence dokumentů k zakázce“. Byrokracii jsme neporazili, ale víme, jak si částečně ulehčit život...

A jak se to upeklo? Úkol zněl jasně. : Zajištění digitalizaci dokumentů (příloh) k zakázkám prostřednictvím informačního systému SAP. Původní vize zahrnovala jen jakousi „hloupější“ SAP bránu, která jednoduchým způsobem umožní vkládat soubory na potřebná místa. Jako obvykle jsme se nejprve nesměle dotazovali některých partnerských podniků v rámci skupiny a pracovníků centrály na možnosti, které se nabízejí. A jako obvykle jsme se „po zralé úvaze“ rozhodli jít vlastní cestou, která má své výhody i nevýhody. Ovšem, dle našeho názoru, výhody převažují. Vlastní cesta zahrnuje datové úložiště v areálu podniku, rychlejší podporu, flexibilitu při zapracování změn a vylepšení, vyšší technickou i technologickou suverenitu na úrovni software a hardware a zejména řešení, které je šité přímo na míru

individuálním potřebám organizace, aniž bychom se museli přizpůsobovat obecnému a leckdy řádově dražšímu řešení. Proběhla rozsáhlejší diskuse, která z jednoduchého zadání vytvořila zadání zahrnující SAP nikoli jako pasivní a neinteligentní SAP bránu, ale jako inteligentního pomocníka. Pomocníka, který soubory v závislosti na interakci s uživatelem nejen umístí, ale také poskytne informace pro kontrolu ze strany běžných uživatelů i správců souborového úložiště. Uživatel například po sehrání dokumentu musí dokument shlednout a odsouhlasit jeho správnost. Řešení také zahrnuje hromadné vyhodnocení zakázek z hlediska přílohové kompletnosti. Přímou na zakázce může prostřednictvím barevných ikonik uživatel poznat, jak na tom zakázka je z hlediska doložených dokumentů. Protože se práce dařila,

úkol byl rozšířen také na přílohy nejen k zakázkám, ale i k partnerům, a začali jsme se lehce „otírat“ o možnost skenování dokumentů a jejich „inteligentního zařazení“ prostřednictvím čárového kódu. Bylo potřeba zjistit know-how. Jaký koupit skener, jak jej nastavit, jakým způsobem doplnit čárový kód na daný dokument, aby vylezl z tiskárny a měl na sobě značení, které odpovídá určitému standardu a obsahuje potřebnou informaci. Na tomto se podílelo více lidí z naší firmy a někteří, i když nejsou součástí oddělení Informatika, přispěli rozhodnou konkrétní iniciativou a informací, která pomohla celý proces výrazně uspišit. Dokonce si troufám říct, že nám byly otevřeny oči a my zjistili, že práci s čárovým kódem zvládneme s jednoduššími technickými prostředky, než jsme si původně mysleli. Všechny otázky byly zodpovězeny a mohli jsme se pustit do druhé části aktualizovaného úkolu. Byly nakoupeny skenery a instalovány na jednotlivá pracoviště. Připraveno prostředí SAP. Řešení napojeno na úložiště. Proběhlo testování, drobné i vážnější vady byly odstraněny a mohl začít náběh na ostrý provoz. Původní termín pro splnění úkolu byl 31. 12. 2020. Řádově složitější zadání jsme zvládli ve stejném termínu. A nadstavbu, třetíčku na dortu, skenování a zařazování dokumentů přes čárový kód, jsme úspěšně zprovoznili do poloviny ledna 2021. Aktuálně jsme ve fázi, kdy veškerá skenovací pracovi-

Foto: archiv PRECHEZA

ště fungují v ostrém režimu. Obchodní oddělení a účtárna přikládají přílohy k zakázkám a partnerům. Základ je tedy funkční. Proč píšeme základ? Protože nyní nás čeká další cesta, která se týká zlepšení technických možností souborového serveru. A cesta, která se týká dalšího rozšíření, kdy budeme chtít skenovat a digitalizovat další druhy dokumentů. Slovo na B již znovu zbytečně nevyslovujeme, vypořádali jsme se s Ní... Cesta, kterou jsme se vydali, nám může v dnešní „těžké době“ ulehčit práci z domova v rámci home office.

Pracovník nemusí přijít do práce, aby si vytáhl papír ze šanonu, ale může si doklad zobrazit přes několik kliků v informačním systému. Jen mějme na paměti, že se nejedná o nástroj, který by nás připravil o setkávání se s našimi kolegy v práci, ale zřehlednil databázi dokumentů a ušetřil pár minut času. Odtrhneme se na pár minut od obrazovky počítače. Nechme odpočinout oči, zaslouží si to. A rozvíjme sociální kontakt. Vždyť mnohdy je schůzka s kolegou efektivnější, nežli tučet výměn e-mailů.

Pavel Šnejdr, Josef Nádběl

Bezpečnostně technické služby

Bezpečnost a hygiena práce a požární ochrana v roce 2020

V roce 2020 došlo k 14 pracovním úrazům s pracovní neschopností nad 3 kalendářní dny (v roce 2019 to byly 4). Závažnost úrazů, to znamená průměrné procento pracovní neschopnosti z titulu úrazů, má hodnotu 0,18. Průměrná absence pro pracovní úraz klesla na 31 kalendářních dnů, což znamená ve srovnání s předchozím rokem pokles o 70 %.

K šesti pracovním úrazům došlo u Provoze titanová běloba a po jednom pracovnímu úrazu s pracovní

neschopností došlo na provozech Vodní hospodářství, Energetika a v útvaru Technologie. Všechny zaznamenané úrazy měly společnou příčinu – nepozornost a podcenění rizika práce. Statisticky nejčastější příčinou úrazů byly manipulace s břemeny (43 %) a pády osob (29 %). Nejčastěji zraněnou částí těla byly ruce (64 %).

Pro pracovní úrazy bylo zameškáno 429 kalendářních dnů, což znamená, že denně nepracovalo pro absenci následkem pracovního úrazu 0,85 zaměstnance. Nebyla nově ohlášena ne-

moc z povolání. Detailní statistika úrazovosti v jednotlivých letech je patrná z tabulky.

Ve spolupráci s odborovou organizací proběhly prověrky BOZP na všech výrobních pracovištích. Tyto prověrky se budou opakovat i v roce 2021.

V oblasti požární ochrany nebyl v průběhu roku 2020 v Precheze evidován žádný požár, výbuch ani únik nebezpečných látek. Máme 38 aktivních členů sboru dobrovolných hasičů, kteří jsou k výkonu své práce patřičně připravováni. Každoročně se účastní výcviku v rozsahu stanoveném HZS Olomouckého kraje, včetně přezkoušení, podrobují se pravidelným lékařským prohlídkám a profesní přípravě řidičů. Naši dobrovolní hasiči udržují požární techniku, zabezpečují revize a obnovu přenosných hasičích přístrojů a zařízení pro dobývání požární vody.

A co nás čeká v roce 2021?

Mezi hlavní úkoly patří:

- Kontrolní audit systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle standardu ČSN ISO 45001.
 - Školení vedoucích zaměstnanců v oblasti BOZP a PO.
 - Provedení prověrek BOZP v souladu s požadavky § 108 Zákoníku práce ve spolupráci s OS ECHO.
- Pro zájemce o vývoj BOZP a PO v Precheze jsou k dispozici aktuální data na podnikovém SharePointu v sekci „Rychlé informace“.

Karel Kolář

Aktuality z ochrany životního prostředí, řízení kvality a bezpečnosti práce: prosinec 2020 a leden 2021

Ve dnech 16. a 17. prosince 2020 proběhla v Precheze kontrola České inspekce životního prostředí z oblastního inspektorátu Olomouc.

Předmětem kontroly bylo plnění povinností stanovených integrovaným povolením v oblasti ochrany vod, ochrany ovzduší a nakládání s odpady a kontrola plnění ostatních povinností stanovených vodním zákonem, zákonem o odpadech, zákonem o ochraně ovzduší. Kontrola byla zaměřena hlavně na výrobu TB a vodní hospodářství. Kontrolováno bylo období let 2019 a 2020. Na základě provedené kontroly ČIŽP konstatoval, že zařízení bylo v kontrolovaném období provozováno v souladu s platným integrovaným povolením.

Dne 29. ledna 2021 bylo provedeno ověření emisí oxidu uhličitého za rok 2020 v rámci evropského systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Autorizovaným ověřovacím orgánem byla společnost VERIFIKACE CZ z Olomouce. Zdrojem emisí oxidu uhličitého je spalování zemního plynu v různých technologických procesech, zejména při kalcinaci a sušení produktu, a dále neutralizace kyselých vod vápencem na Provoze vodního hospodářství. Bylo ověřeno, že Precheza v roce 2020 emitovala celkem cca 103 kt oxidu uhličitého a bylo potvrzeno, že vykazování emisí bylo v souladu se schváleným Monitorovacím plánem. Poprvé byly dále ověřovány provozní údaje z výroby kyseliny sírové pro účely kompenzace nepřímých nákladů na spotřebu elektrické energie v návaznosti na novou legislativu, která umožňuje způsobem odvětvím, kam patří i výroba kyseliny sírové, zčásti kompenzovat, formou státní podpory, náklady na nakoupenou elektřinu, ve kterých se nepříznivě promítá neustále rostoucí cena emisní povolenky v EU.

Foto: Ingimage

Rok	Počet PÚ s pracovní neschopností	Počet PÚ bez pracovní neschopností	Počet PÚ na mil. odprac. hodin	Závažnost	Četnost
2004	11	11	10,39	0,35	1,73
2005	4	11	3,91	0,09	0,66
2006	12	21	12,01	0,18	1,98
2007	4	15	3,99	0,15	0,66
2008	5	20	5,01	0,15	0,84
2009	5	10	5,23	0,08	0,88
2010	4	6	4,22	0,05	0,71
2011	5	1	5,31	0,06	0,71
2012	4	8	3,95	0,06	0,66
2013	11	11	10,63	0,21	1,77
2014	7	1	6,74	0,28	1,12
2015	11	1	10,6	0,14	1,75
2016	5	1	4,80	0,28	0,80
2017	10	2	9,67	0,19	1,60
2018	13	4	12,42	0,30	2,00
2019	4	5	3,72	0,17	0,61
2020	14	5	13,45	0,18	2,24

Komerční úsek

PRETIOX definitivně obsadil všechny světadíly

Možnosti cestování jsou v současnosti výraznou měrou omezeny různými protiepidemickými opatřeními, to našťastí neplatí pro naše výrobky. Spíše naopak. Postupem času díky širokému sortimentu se naše zboží dostává do stále vzdálenějších destinací a mnohdy i do těch nejzapadlejších koutů země. Zejména v této době jim můžeme jen tiše závidět. Pojdme se s výrobovým portfoliem PRETIOXů a jejich vybraných aplikací podívat na opravdu všechny kontinenty a také na možnosti jejich širokého uplatnění.

Začneme na domácí půdě starého kontinentu. V **Evropě** se spotřebovávají snad všechny druhy titanových bělob, ale na některé z nich jsou kladeny specifické nároky. Příkladem může být upravený rutil PRETIOX RGLP2 pro laminátový papír. Papír potřebný pro tolik oblíbené plovoucí podlahy či imitované dýhy moderního nábytku musí být vysoce světlostálý a mít dlouhodobě jednotný odstín pro aplikaci potisku imitujícího strukturu dřeva. Tyto vlastnosti mu v základu propůjčuje titanová běloba, ale i další především pestré anorganické pigmenty. Jejich jemnost hraje zásadní roli, proto je vyžadována jejich mikronizovaná forma.

Do **Severní Ameriky** dodáváme řadu let standardní pigmentové typy běloby. V souvislosti s rozvinutým petrochemickým průmyslem v této oblasti ale logicky stojí za to zmínit výrobovou

ní spolupráce, je touto oblastí pro nás bezesporu Indie. Po desetiletí dodáváme plastikářský druh PRETIOX RGX pro přípravu barevných koncentrátů převážně z polyetyleny a polypropyleny. Tyto koncentráty (masterbatche) následně končí ve výrobcích každodenní

spotřeby, jako jsou fólie a obaly, nápojové kelímky, hračky, nádoby pro domácnost a podobně. Co do kvality dodávané titanové běloby je pro indický trh typický požadavek na vysokou hodnotu podtónu. To znamená modrý podtón TiO₂, který barevně neutralizuje standardně žlutý podtón surového polymeru.

Afrika od severu po jih zahrnuje četné klimatické oblasti, ale všeobecně platí, že světadíl rozkládající se z obou stran rovníku je považován za nejteplejší. S tím souvisí i množství slunečního záření a samozřejmě i toho člověku škodlivého. Z demografického složení obyvatelstva sice vyplývá, že většina populace je zde přirozeně chráněna pigmentací, ale paradoxně jsou tu

TiO₂ splňuje nároky jako aktivní látka pro výrobu katalyzátorů pro petrochemický průmysl

Foto: Ingimage

i skupiny nejoslabenějších, které geneticky silně inklinují k rakovině kůže, jsou to afričtí albíni.

Téměř od počátku naší poloprovozní výroby UV absorbérů řady PRETIOX UVS30 spolupracujeme se skupinou českých dobrovolníků, akademických pracovišť i firem. Výsledkem jsou vyvinuté krémy s ochranným faktorem SPF30 i SPF50, finančně dostupné pro africké albíny, laboratorní testy potvrdily nezávadnost i stabilitu krémů, poslední fází jsou testy expirace prováděné v Česku, poté převezmou fázi výroby už přímo albíni v ghanské Accře. Svě zákazníci, především v sektoru výroby nátěrových hmot, máme i na kontinentu nejmenším a možná nejvy-

Foto: Vojtěch Kunderát

prahlejším. Světadíl, kde roční období jdou zcela opačně, než jsme na severní polokouli zvyklí. Léto zde začíná v prosinci a zima v červnu. Navíc mezi severem a jihem kontinentu panují velké klimatické rozdíly. Právě do **Austrálie** prodáváme povrchově upravené druhy, především povětrnostně nejdolnější výrobek PRETIOX RGZW, ten na své cestě urazí desetitisíce kilometrů, na asi nejvzdálenější destinace, kam dodáváme. Máme zde tři zákazníky, výrobce dekorativních nátěrových hmot, výrobce stavebních tmelů i různých gumových profilů.

A to nejlepší na konec. **Antarktida**. Led, sněh, neutuchající vítr a ostré sluneční záření, to jsou podmínky, které

kosti jižního pólu opravdu nadstandardní, krátkodobé teplotní výkyvy až 40°C, to při rychlosti větru hrubě přes 100 km/hod, podobně i úhrn slunečního svitu značně osciluje mezi polární zimou a létem, kdy navíc přes silně oslabenou ozonovou vrstvu proniká záření ve větší míře. Kombinace těchto klimatických podmínek je pak užitečná pro dlouhodobé hodnocení trvanlivosti a chování polymerů v prostředí, jež doposud nebylo využito. Výzkum probíhá od roku 2015 a referenční vzorky jsou uloženy v podmínkách střední Evropy.

Věříme, že i nadále budeme úspěšní v hledání nových obchodních partnerů, jak v těsném sousedství, tak i tam, kde

Vědecká stanice v Antarktidě, ostrov Jamese Rosse

Foto: Fatra a.s.

nejdou ideální pro život, ale pro prokazování odolnosti materiálů jako stvořené. Z tohoto důvodu bylo toto místo využito i pro testování odolnosti střešních pásů, jež obsahují ve svých vrstvách i titanovou bělobu PRETIOX RG18P i AV01SF. Zatížení je v blíz-

spotřebitel ocení často jedinečné vlastnosti i kvalitu anorganických pigmentů z Přerova. Doufejme, že se v blízké době bude možno vrátit i k osobním kontaktům a jednáním, které jsou pro náš specifický byznys tak důležité.

Jan Příkryl

Upravený rutil PRETIOX RGLP2 pro papírenský průmysl

Foto: Shutterstock

novinku, což je nepigmentový sušený hydrolyzát TiO₂, který svou chemickou čistotou a velkým měrným povrchem částic splňuje nároky jako aktivní látka pro výrobu katalyzátorů pro petrochemický, automobilový či dokonce lodní průmysl. Výrobek PRETIOX CG300 z nové provozní linky sušení je v poslední fázi testů u dvou severoamerických společností, jež budou zahajovat poloprovozní výrobu v první polovině letošního roku.

Oproti tomu typickými dodávkami pro **Střední a Jižní Ameriku** jsou dlouhodobě potravinářské druhy PRETIOX AV01FG, v aplikaci barvení potravin zde historicky převládá barvení kukuřičných tortill. Především v Mexiku jsou tortilly nedílnou součástí tamní kuchyně, mají různé příchuti a i barvy, a to zřejmě nejen podle použitého druhu kukuřice. Právě světlé druhy jsou oblíbenější.

U největšího světadílu **Asie** bychom mohli dlouho vybírat ten nejzajímavější region, ale pokud se omezíme na spotřebovávané množství i délku obchod-

Personalistika

Zlepšovatelské hnutí v PRECHEZE v roce 2020 a vyhlášení pravidel soutěže na rok 2021

Zlepšovatelské hnutí je součástí naší snahy o trvalé snižování nákladů, zvyšování kvality produkce a zefektivnění činnosti firmy. Tradičním prvkem tohoto procesu je i soutěž zlepšovatelů.

V loňském roce byly podány dva zlepšovací návrhy; z toho jeden byl přijat a jeden nepřijat.

V souladu s pravidly se hodnotily výsledky podle následujících kritérií:

- dosažené přínosy vyjádřené v Kč – za 1 000,- Kč dosaženého přínosu 1 bod,
- počet nabídnutých ZN – za každý nepřijatý (nerozhodnutý) ZN 5 bodů,
- počet přijatých ZN – za každý přijatý ZN 20 bodů,
- počet přijatých ZN v oblasti bezpečnosti a hygieny práce – za každý přijatý ZN 50 bodů.

Soutěž zlepšovatelů se bude konat i v letošním roce podle kritérií, která se v roce 2020 osvědčila. Největší váhu budou mít opět body za dosažený

přínos. Oceňuje se prvních pět nejlepších zlepšovatelů. Každý z těchto pěti oceněných obdrží finanční ohodnocení, jejíž výše je odstupňována dle aktuálního místa.

Do celkového hodnocení se zařazují i zlepšovací návrhy z předešlých let, které se vyhodnocují až po zkušebním provozu.

Umístění ve Zlepšovatelské soutěži za rok 2020:

1. **Baďura Richard**
2. **Stavinoha Michal, Brázda Zbyněk**
3. **Mikulík Michal**

Děkujeme, že i přes velmi složitou koronavirovou situaci v loňském roce se snažíte přispívat k rozvoji společnosti Precheza. Oceněným patří naše blahopřání, všem zlepšovatelům naše uznání a přání co nejvíce nápadů a hodně trpělivosti při jejich realizaci.

Sylva Lovasová

Představení „sousedů“

ZOMApplast s.r.o., Přerov

Výrobce zařízení pro chemii, především plastového, oslaví příští rok 30 let existence.

ZOMApplast byl první firmou, která se privatizací odštěpila od své „matky“ – tehdy Přerovských chemických závodů.

Od typicky údržbářských činností, zejména potrubářiny, se postupem času výrobní program zaměřil hlavně na nádrže.

Před 18 léty byla zároveň s firmou ChemResist Praha odkoupena také technologie výroby vinutých rour. Tato technologie určila směr další činnosti i existence ZOMApplatu. Se zvládnutím vysoké kvality a techniky výroby nádrží, v poslední době i využíváním kvalitnějších, často obtížněji zpracovatelných materiálů, se dostavily exporty na západoevropské trhy: Itálie, Holandsko,

Anglie, Lucembursko, přes prostředníky také USA, Turecko, Kypr...

Exporty firmě ZOMApplast velmi pomohly zvýšit technickou úroveň výrobků i změnit přístup k technickému řešení – požadována je vyšší vybavenost, zároveň jednoduchost, intenzita procesů (míchání, ohřevy...), vysoká míra bezobslužnosti, úspora místa, sofistikovanější instrumentace i docela přísná jednoúčelovost.

U absorpčních systémů exhalací pro export je požadováno doslova totéž – minimální rozměry, intenzivní čištění odpadních plynů. Portfolio zákazníků „ZOMY“ se během let moc nemění: chemičky, elektrárny, celulózy, sklárny...

Před expedicí

A ZOMApplast versus PRECHEZA? Areál „ZOMY“ je uvnitř PRECHEZY, tím je dáno to základní a nejdůležitější – chemička je pro ZOMU hostitelem. Za těch skoro třicet let, s malinkými výjimkami, byla PRECHEZA pro ZOMÁky vždy největším a nejváženějším zákazníkem. Počínaje přímou spoluprací na prvních „činských titankách“, která následně přešla do jednosměrnějších obchodních vztahů.

Antonín Zoubek

Personalistika

Filtreační předlohy baterií CircuitFoil Wiltz pro DOOSAN Budapešť

Celorepubliková výzva Do práce na kole 2021 je zahájena

Letos se začalo lednovou týdenní výzvou. Hlavní část bude probíhat jako každý rok po celý květen a pro ty, kterým to bude málo, je připravena ještě čtrnáctidenní zářijová dohra.

Smyslem celé akce je motivovat zaměstnance, aby pro každodenní cestu do práce dali před autem přednost kolu, koloběžce nebo vlastním nohám a dopřáli svému tělu tak více pohybu. Zvláště pro ty, co celý den sedí za pracovním stolem, koukají do počítače a jejich jediný pohyb je jít si uvařit kávu. Akce tak podporuje jak zdraví lidí, tak i zdraví města, které si také musí od výfukových plynů trochu oddechnout.

Precheza je připravena zapojit se i do letošního 11. ročníku, a to již poosmé. Vloni se do květnové výzvy zapojilo 36 zaměstnanců z Prechezy v deseti týmech. Jak to bude letos, je na vás. Stačí vytvořit dvou až pětičlenný tým se svými kolegy a zaregistrovat se na www.dopracenakole.cz. Registrace probíhá letos již od 1. února. Při registraci je třeba uvést zaměstnavatele Prechezu, která za všechny zapojené zaměstnance zaplatí startovné. Členové zapojených týmů se jako každý rok mohou těšit na originální tričko se zajímavým motivem. Více informací o soutěži je na uvedeném registračním webu nebo na útvaru Personalistika, který je jako každý rok firemním koordinátorem.

Alena Okáčová

PRECHEZA a.s. Přerov Události roku 2020

Leden

Dne 27. ledna 2020 bylo provedeno ověření emisí oxidu uhličitého za rok 2019 v rámci evropského systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS).

Únor

V průběhu února se uskutečnil tradiční lyžařský a rekondiční pobyt na Slovensku, v prostředí již za posledních více než 25 let důvěrně známého hotelu v Lopušné dolině.

Březen

V průběhu ledna až března 2020 bylo provedeno tradiční přezkoumání jed-

notlivých systémů řízení za minulý rok výkonným vedením společnosti.

V období prvního čtvrtletí 2020 byly realizovány ohlašovací povinnosti společnosti za oblast životního prostředí v roce 2019.

V prostorách chemické učebny a laboratoří Gymnázia Jakuba Škody se 3. března konal již 56. ročník chemické olympiády, kde Precheza byla tradičním hlavním partnerem okresního kola. Ve dnech 12. a 13. března jsme úspěšně prošli druhým dozorovým auditem systému bezpečnosti potravin podle standardu FSSC 22000 (Food Safety System Certification).

Z důvodu pandemie covidu-19 byla v celém areálu zavedena mimořádná opatření k minimalizaci přenosu nákazy. Tato opatření zůstala v platnosti do konce roku 2020.

Duben

Krajský úřad Olomouckého kraje dne 28. dubna rozhodl o vyřazení Prechezy ze skupiny A ve smyslu zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažné havárie.

Dne 28. dubna jsme si jako každoročně připomněli oběti pracovních úrazů a nemocí z povolání. Tento den je oficiálně nazýván jako Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a vyhlásila ho Mezinárodní organizace práce.

Zavedení možnosti práce z domu, tzv. home office.

Zavedení on-line formy vzdělávání a e-learningu.

Květen

Ve dnech 4. a 5. května proběhl recertifikační audit systému řízení BOZP

a energetického managementu a současně i kontrolní audit systému řízení jakosti a environmentálního managementu týmem auditorů z Bureau Veritas Certification CZ.

10. ročník tradiční akce Do práce na kole se uskutečnil od 1. do 31. května. Novinkou bylo také zapisování domácích sportovních aktivit, vycházek nebo bezmotorových cest na nákup.

Červen

Dne 1. června požádala Precheza odvětvovou asociaci Svaz chemického průmyslu ČR o prodloužení platnosti osvědčení Responsible Care – Odpovědné podnikání v chemii.

Dne 11. června proběhl na provozech Titanová běloba a Železitě pigmenty a monohydrát dozorový audit systé-

mu řízení výroby certifikovaných stavených stavebních výrobků PRETIOX a FEPREN.

Ve dnech 15.–16. června proběhla plánovaná obnova elektrických rozvaděčů, které slouží pro řízení mokřích elektrostatických odlučovačů 6457A-C.

Proběhly i revize vysokonapěťových distribučních rozvodů R33/34.

Dne 20. června realizoval Státní veterinární ústav v Olomouci pravidelné roční kontrolní zkoušky výrobků MONOSAL30 a MONOSAL30F.

Červenec

Dne 10. července provedla Krajská hygienická stanice Olomouc, územní pracoviště Přerov, kontrolu v útvaru Centrální laboratoře a Provozní údržba.

Jubileum životní

LEDEN

50 LET **Jedlička Martin**
mechanik MaR

Křístek Jan
teritoriální manažer

v zaměstnání

ÚNOR

20 LET **Václavíková Lenka**
laboratorní technik

25 LET **Výkrutová Iveta**
referentka EN a MaR

30 LET **Andrušáková Pavla**
laborantka

Reportáž Blanky a Marka

Dispečeři a Jožo Bogdaň

Milí čtenáři, ani v letošním roce vás neochudíme o pohled výzkumníků na různá pracoviště v Precheze. V prvním letošním příspěvku jsme se zaměřili na dispečery a zejména pak na jednoho z nich – Jozefa Bogdaně, který na konci roku 2020 odešel do zaslouženého důchodu. A opravdu jsme si nespolehlí písmenka s/z, protože Jozef je Slovák. A kdy a jak se ocitl na Moravě? To všechno se dozvíte v našem článku.

V Precheze sídlí dispečeři v budově provozu titanové běloby. Setkávají se u nich všechny informace týkající se aktuálního dění na všech úsecích výroby, tj. výroba titanové běloby, železitých pigmentů, vodní (odpadní) hospodářství, výroba kyseliny sírové, výroba, nákup a spotřeba energií. Jozef až do konce loňského roku, kdy odešel do důchodu, pracoval na pozici vedoucího dispečinku, ale to tak trochu předbíláme. Pěkně popořádku.

Jozef Bogdaň se narodil v roce 1957 na Slovensku ve vesnici Klenov (okres Prešov). Pochlubil se nám, že se narodil

ské republiky. Během středoškolského studia pod Vysokými Tatrami Jozef zjistil, jaké kouzlo mají hory.

Po úspěšném ukončení školy nastoupil do Výzkumného ústavu chemických vláken vo Svite, kde pracoval až do roku 1979 s dvouletou přestávkou na povinnou vojenskou službu, kterou absolvoval v Praze jako chemický instruktor. Tam se také potkal se svou budoucí ženou Nadou.

„Se svou ženou jsem se setkal díky tomu, že jsme s dalšími kamarády založili vojenskou kapelu a potřebovali jsme zpěvačku. Poslali nás do třetího patra, kde

na profesi strojníka na úpravně vody. Po půl roce se stal mistrem na vodním hospodářství a od roku 1998 pracoval jako dispečer střídač. „Vedoucího mi tehdy dělal Rostislav Pechál. O deset let později se ze mne stal vedoucí dispečinku.“ Toho dělal až do zaslouženého odchodu do důchodu.

Za svůj život získal Jozef několik zajímavých životních zkušeností. Hned po škole ještě před nástupem do výzkumného ústavu si krátce vydělával jako nosič nákladů pro horské chaty. Pamatuje, že nejvíc unesl na svých zádech přes 65 kg. Platilo se 1,50 Kčs/kg. Nakonec se začal věnovat i horolezectví, např. ve Vysokých Tatrách lezl na Galerii Ganek (kategorie 6). Za velkou náhodu považuje to, že vedoucím zásobování vodou v přešovské chemičce byl také horolezec, pan Němec. A tak v horolezectví pokračoval i po přestěhování se na Moravu.

„Ale jakmile přišel na svět první syn, manželka mi horolezectví zakázala,“ s úsměvem dodal Jozef. Přesto v něm láska k horám zůstala, jak dokazují fotografie z jeho cest. V současné době nejraději objevuje krásy rakouských a italských Alp.

Díky fotbalu svého syna se Jozef dostal k pořádání soustředění pro starší žáky, u kterého vydržel dlouhá léta, a jako vedoucí mužstva a také jako kuchař procestoval značnou část Evropy. Navštívil s fotbalovým týmem i Egypt nebo Brazílii.

„V Egyptě (Hurghadě) čeští starší žáci, odehráli 4 zápasy, z toho jeden velmi zajímavý match, kdy měli hrát proti Výběru Hurghady. Naivně jsme si mysleli, že to bude tým sestavený z místních kuchařů a číšníků. Po naší prohře 2:3 se ukázalo, že onen „výběr“ je ve skutečnosti tým 2. egyptské fotbalové ligy.“ vzpomíná Jozef.

Krásný, a tak trochu dramatický zážitek měli v Istanbulu, kde byli pozváni na sledování zápasu domácího mužstva Galasatary Istanbul versus Besiktas Istanbul, jež se odehrával na stadionu mužstva Galasatary (pozn. stadion s největší kapacitou 52 600 diváků pro klubový fotbal v Turecku). V průběhu zápasu se dostali do pozornosti místních fanoušků klubu Galasatary, kte-

rým se nelíbilo černé oblečení Jozefa i dalších členů výpravy. Nebýt jejich průvodce (který se snažil vše vysvětlit), vypůjčené šedé mikiny, a toho, že byli ze stadionu vyvedeni až po jeho úplném opuštění místními fanoušky, mohla celá situace skončit úplně jinak a rozhodně ne úsměvně. Až později se totiž dozvěděli, že fanoušci klubu Besiktas nemají dovolen přístup na stadion klubu Galasatary, a tudíž jejich černé oblečení působilo na místní jako červený hadr na býka v areně.

Jozef také zavzpomínal na svůj nápad vyrobit Putovní pohár ZOK. Ten první, který se nedochoval, měl velmi krátkou životnost.

„Poté, co byl vyroben v Lipníku nad Bečvou, se chlapi společně s Ing. Skopalíkem rozhodli, že je potřeba na něj nechat vyleptat nápis. Využili domácí zdroje a s pomocí kyseliny fluorovodíkové a vosku se pustili do díla. Bohužel se jim to vymklo z rukou, a protože nechali kyselinu fluorovodíkovou působit

příliš dlouho (přes noc), bylo nutné nechat udělat pohár znovu.“ A na co se Jozef Bogdaň těší v důchodě?

„Moje manželka je už sice také v důchodě, ale protože má práci ráda, chce ještě skoro celý rok 2021 pracovat. Takže nejdřív budu hlavně vařit a čekat, až se manželka vrátí z práce. Jakmile budeme doma oba, chceme se věnovat zahradě a chatě.“

Kromě krátkých výletů do přírody mají v plánu také cestovat do oblíbených rakouských a italských Alp. No a kdyby se prý náhodou doma nudil, zkusí si najít brigádu, která ho bude bavit. Má to zkrátka naplánované velmi aktivně. Přejeme Jozefu Bogdanovi do důchodu mnoho zdraví a plno životního elánu, aby si zasloužený odpočinek užíval co nejlépe.

A že jsme dispečerské pracoviště zmínili jen letmo? Příběhy Jozefa nás tak zaujaly, že o všem dalším snad někdy přistě.

Blanka Pinková & Marek Ostrčil

ještě doma, v posteli svých rodičů. Jeho mladší bratři se narodili už v přešovské porodnici. Když byl v posledním ročníku základní školy a rozmýšlel, co by rád ve svém dalším životě dělal, jeho cíl byl jasný. Velkým přáním byla vojenská škola a chtěl se stát pilotem. Jenže se při přijímacím řízení zjistilo, že trpí sníženým barvocitem*, což ho nadobro diskvalifikovalo z boje o vysněné zaměstnání. Další možností bylo studovat chemii, která mu šla velmi dobře, a zvažoval i hotelovou školu.

„No ale představte si, že bych byl jediný kluk mezi třiceti děvčaty,“ uvažoval tehdy Jozef. Rozhodnutí tak padlo na chemii a nastoupil na Střední priemyselnú školu chemickú vo Svite. Svít je město ležící asi 5 km od Popradu, a dnes je nejmladším a nejmenším městem Sloven-

sídlily vojačky spojovateľky, a Naďa prý by se nám mohla hodit, protože hraje na klavír. Jenže my potřebovali zpěvačku. Ale i tak jsme se seznámili a později jsme se i vzali,“ vzpomíná Jozef.

Po vojně se chtěl vrátit do výzkumného ústavu ve Svitu, ale jako mladí manželé potřebovali byt. Manželka Naďa pocházela z Přerova, přistěhovali se proto sem a Jozef nastoupil do Přerovských chemických závodů jako mistr a zástupce vedoucího zásobování vodou. Z té doby si živě pamatuje na nájezd kalolisu na hnědý sádrovec, kdy po první operaci vytekla z kalolisu řídká suspenze. Holt ty nájezdy technologií nikdy nejsou bez chybiček.

Na pozici mistra vydržel přes sedm let a poté přešovskou chemičku na tři roky opustil. Po revoluci se vrátil, ale nejdříve

Srpen

Dne 17. srpna provedl Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Opava státní odborný dohled nad systémem výroby produktu Monosal.

Září

V sobotu 19. září se uskutečnil již 37. ročník AOS PRETIOX, tentokrát s centrem v hotelu Říka na Chvalčově.

Ve dnech 22. a 23. září proběhla letošní druhá část recertifikačního auditu systému řízení BOZP podle normy ISO 45001 a systému řízení energií podle normy ISO 50001.

Dne 23. září navštívil naši společnost dánský velvyslanec Ole Frijs-Madsen společně se dvěma zástupci dánských firem, zabývajících se vodohospodářstvím/teplárnstvím.

Zároveň byly představeny možnosti případné spolupráce s dánskými partnery.

Říjen

Byla provedena inspekční prohlídka turbogenerátoru v rámci pravidelné roční odstávky provozu S1.

Dne 15. října nabylo právní moci rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje o změně integrovaného povolení Prechezy a.s.

Listopad

Dne 5. listopadu proběhl dozorový audit systému analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů (HACCP, Hazard Analysis and Critical Control Points) pro výrobek Monosal při jeho použití jako aditiva pro krmné směsi.

Prosinec

Poprvé v historii společnosti dosaženo hranice výroby a prodeje 60 kt/rok. Instalace nového hardwaru a softwaru pro kybernetické zabezpečení komunikace s turbogenerátorem.

Ve dnech 16. a 17. prosince proběhla v Precheze kontrola České inspekce životního prostředí z oblastního inspektorátu Olomouc. Kontrola byla zaměřena hlavně na výrobu TB a vodní hospodářství. Zařízení bylo v kontrolovaném období 2019–2020 provozováno v souladu s platným integrovaným povolením.

Precheza podpořila tradiční Československý jazzový festival. Z důvodu pandemie se poprvé konal formou online přenosů z koncertů.

K 31. 12. 2020 měla Precheza 652 zaměstnanců.

Foto: archiv Jozef Bogdaň

V příspěvku zmiňujeme pojem snížený barvocit. Máme pro vás malý test. Jaké číslo vidíte na obrázku?

Pokud je to číslo 182 gratulujeme, mohli byste si zkusit udělat „řidičák na letadlo“.

Snížený barvocit je porucha barevného vidění lidského oka. Její odborný název daltonismus je odvozen od jména anglického přírodovědce Johna Daltona, který touto poruchou sám trpěl a vědecky ji popsal. Celkem v populaci trpí daltonismem 9 % mužů a 0,4 % žen. Poruchy barvocitu se dají odhalit pomocí speciálních schémat. Tabulky obsahují body různých barev a různého jasu. Barevné body vytvářejí určité číslice, písmena či geometrické tvary na pozadí odlišně zbarvených bodů. (Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Barvoslepost>)

Příroda kolem nás

Národní přírodní rezervace Rašeliniště Skřítek

Každý z nás v posledních letech určitě zaznamenal nerovný boj lesníků s kůrovcem, lýkožroutem smrkovým, který devastuje naše smrkové lesy. Kdo ví, jak to bude vypadat za pár (desítek) let, ale je nad slunce jasné, že smrky nebudou nejběžnějšími stromy, které při procházce v lese potkáme. Ale víte, že nedaleko můžete obdivovat i více než 160 let staré porosty smrků? Ptáte se kde? Zavítejte do nejmenší z přírodních rezervací CHKO Jeseníky – „NPR“ Rašeliniště Skřítek mezi Šumperkem a Rýmařovem.

Rašeliniště Skřítek s rozlohou jen necelých 167 ha chrání komplex rašelinného smrkového lesa s fragmenty rašelinných březin a přirozeného rašelinného bezlesí. Konkrétním předmětem ochrany je vrchovištní rašeliniště prameništěního typu s charakteristickými rostlinnými a živočišnými společenstvy. Klimaticky spadá do chladné oblasti se srážkami téměř dvojnásob-

nými oproti republikovému průměru, ale v nadmořské výšce 830–880 m n. m. se není moc čemu divit. Území bylo vyhlášeno státní přírodní rezervací již v roce 1955 s cílem ukončení těžby rašeliny. Tento biotop je velmi cenný jak z hlediska floristického, tak vodohospodářského, ačkoli druhovou rozmanitostí příliš nevyčnívá. Zadržuje však značné množství vody

a pro své přírodovědecké hodnoty patří mezi rezervace s nejpřísnějším režimem ochrany. Veřejnosti je tak nepřístupná, nicméně po jejích okrajích vedou značené turistické cesty, které jsou právem značně frekventované, a to celoročně.

Rašeliniště se nachází v plochem sedle v místě prameniště Žlutého potoka. Centrální část rezervace má

ráz tundry, vlhká místa se střídají s tůnkami a prameništi, a vytváří tak rašelinné lesy a louky. Celá oblast je velmi silně podmáčená. Z flóry zde najdeme společenství mnoha druhů ostřic a samozřejmě hlavně mechorosty (více než 100 druhů) a játrovky. V rašelinném podrostu se, kromě převládajícího rašelíniku, daří několika zajímavým, vzácným i ohroženým druhům rostlin, které jsou většinou vázané právě jen na tento neobvyklý typ prostředí. Z čeledi hořcovitých jmenujme kroupenáč vytrvalý, vysokou bylinu s fialovou lodyhou i květy, z hvězdnicovitých přes metr vysoký kamzičník rakouský, s nápadnými žlutými květními úbory. Endemitem českých hor je silně ohrožený a také prudce jedovatý oměj šalamounek. Jinde v Evropě a v Asii se vyskytuje pouze jeho příbuzné druhy. Oměj šalamounek je nepřehlédnutelný a svým vzhledem velmi atraktivní a líbivý. Obsahuje však ve všech částech rostliny alkaloid akonitin, jeden z nejprudších známých jedů, a stává se tak nejedovatější rostlinou střední Evropy. Dříve se akonitin používal jako šípový jed či k trávení vlků. První příznaky otravy (které lze na člověku pozorovat už při dávce 0,2 mg, smrtelná dávka je asi 3 mg) se dostaví do několika minut a smrt nastává po několika hodinách celkové necitlivosti, svalové slabosti, ochrnutí a celkové úzkosti zástavou dechu a poškozením srdce. Vědomí však zůstává zachováno do poslední chvíle. Jako většina jedovatých rostlin se i tato dříve využívala také v léčitelství, a to jako lokální anestetikum a pro snížení horečky. Dalšími zástupci místní květeny rašelinných lesů a luk jsou kuklík potoční, škarda měkká, kýchavice bílá

a další. Na území bylo zaznamenáno také přes 200 druhů hub.

Lokalita je významná i z hlediska fauny, zejména bezobratlých živočichů, především mravenců, pavouků, brouků a vážek. Příkladně můžeme uvést početné kolonie mravence podhorního či lesklíci severskou – vážka řazená mezi glaciální relikty (pozn. glaciálním reliktem je taxon, který přetrval lokálně v oblastech, do kterých sahá jeho areál výskytu za doby ledové. Tedy jinými slovy je to jakýsi „pamětník dávných dob ledových“). Za zmínku stojí také vzácné druhy lesknáčků, jejichž potravou jsou především lýkožrouti, velmi vzácní drabčík a střevlík hrbolatý, pavouk slíďák rašeliništní a v neposlední řadě nádherný obojživelník čolek horský. Pravidelně se zde vyskytuje i několik druhů zvláště chráněných ptáků, např. sýc rousný, kulíšek nejmenší, sluka lesní a jeřábek lesní. Toto území je také významným hnízdištěm čápa černého.

Plán péče o tuto oblast zahrnuje především velmi šetrné hospodaření s cílem vytvoření co nejstabilnějšího a ekologicky vyváženého prostředí. Toho lze dosáhnout velmi citlivou redukcí náletových dřevin a rostlin, kterými rašelinná místa zhusta zarůstají a prostým ponecháním svému osudu by tak hrozil jejich zánik společně se zánikem populací druhů na ně vázaných. Je snahou vytvořit mozaiku bohatých nelesních společenstev udržovaných člověkem, a lesních porostů věkově rozrůzněných, jak je tomuto území přirozené, a to ideálně s minimálním lidským zásahem. Snad se to ku prospěchu nás všech podaří co nejlépe, abychom nepřišli o tak fantastický kus nevšední přírody.

Kateřina Stojanová

Čolek horský

Foto: Ralf Kiszowski

Knihovna

Literární okénko

Téma Humor

Loni jsem představoval knížky dostupné v odborové knihovně a propracovával jsem se autory podle abecedy. To mi ale připadá dost fádni, a proto jsem se rozhodl, že letos zvolím systém dle témat. Zvažoval jsem čím začít a vzhledem k situaci jsem se rozhodl pro humor. S ním se většina trablů zvládá lépe a bez něj jsou i drobné bolístky nesnesitelné.

Při výběru knih z kategorie humorních asi nelze zapomenout na autora, který je v této oblasti klasikem – Jaroslava Haška. Snad každý zná Osudy dobrého vojáka Švejka. Hašek je ale autorem nesčetných kratších povídek (koneckonců i Švejk je spíše povídkový soubor než román). V knihovně najdete osm jeho knih a s žádnou z nich nesáhnete vedle, budete-li se chtít pobavit.

Protože bych ale chtěl představit spíše méně známé knihy a autory z oblasti humoru, vybral jsem si Geralda Durrella, René Falleta a Patricka Ryana. Domnívám se, že z těchto party je asi nejznámější Gerald Durrell. Narodil se v roce 1925 v Indii. Po smrti otce v roce 1928 se rodina přestěhovala do Anglie a v roce 1935 na Korfu. Začát-

kem války se ale museli vrátit zpět do Anglie. Hned po válce, v roce 1947 se Durrell začal plně věnovat výpravám do divočiny a odchytu divokých zvířat. Ty pak prodával do britských zoologických zahrad, ale na výpravách utratil všechny peníze z dědictví po otci. Důvodem bylo to, že zvířatům poskytoval nejlepší možnou péči a že se nezaměřoval pouze na „hodnotné“ druhy. Zejména z důvodu finanční tísně a aby si mohl splnit svůj sen a založit vlastní zoologickou zahradu, začal psát knihy. V části z nich popisuje příhody z cest za zvířaty, několik je věnováno vzpomínkám na život na Korfu a rodinným příhodám. Napsal ale i několik čistě beletristických knížek s fiktivními hrdiny. Jenou z nich je knížka „Růženka je z příbuzenstva“, dostupná, kromě dalších titulů, v knihovně. Hlavním hrdinou knížky je asi třicetiletý mladík Hadrián Rookwhistle, kterému se zdá, že život jen marní při nudné práci v zelinářství.

Poklidný život Hadriána se změní, když dostane dopis od strýčka, ve kterém se dozví, že zdědil 500 liber (jde o neurčitou dobu kdy 500 liber bylo ještě znač-

ně jmění) a že se má postarat o Růženku. Kdo je Růženka se v dopise nepíše a Hadrián nabude dojmu, že se jedná o stárnoucí cirkusačku se sklonem k alkoholismu. Skutečnost je ale trochu jiná. „Ale co mi máte doručit?“, zeptal se Hadrián zoufale. Namísto odpovědi chlapík odtáhl veliké dvojité dveře a odkryl Hadriánovým očím obrovského slona se sfaldovatělou kůží a výjimečně dobráckým kukučem. Příjezdem Růženky se nudný Hadriánův život značně změní. Rozhodne se totiž, že si slona nechat nemůže a že ho tedy musí nabídnout nějakému cirkusu. Tím začíná putování k pobřeží, kde, jak Hadrián předpokládá, bude možné předat Růženku někomu, kdo se o ní bude schopen postarat. Po cestě ho potká řada příhod, které může putování slona táhnoucího vozík (tím vybavil Hadriána a Růženku jeho přítel, místní truhlář) anglickým venkovem přinést. Například když se připlेतou k probíhající štvani.

Lovečtí psi se do jednoho vyděšení zastavili. Z jejich výrazu se dalo vyčíst, že to považují za nečestnou hru. Příkladně jim pronásledovat a dosáhnout malé zrzavé zvíře; ale tady před nimi ze země

vyrostlo zvíře obrovské a šedivé, takové, jaké se zjevuje štěňátkům ve zlých snech.

Nebo když se setká s dobrosrdečným ale poněkud naivním lordem Fenneltreem, který si usmyslí, že v rámci pořádání oslavy vjede do sálu na slona. Celá akce má proběhnout v tajnosti, zejména před lady Fenneltreeovou. Což se sice povede (částečně) ale protože se Růženka před vystoupením dostala k lahvi rumu, neproběhne její příchod bez nehody. Růženka vběhne na naleštěný parket, který jak píše autor „by mohl ohrozit stabilitu i střlivého slona, natož slona v Růženčině rozpoložení“. Doklouže až na konec sálu, kde porazí stoly plné rozličných jídel a nápojů. Lady Fenneltreeová, patrně poprvé a naposled v životě, nebyla mocna slova. Manžel jí slíboval na večírek cosi originálního, ovšem obrovského slona ozdobeného šperky a klouzajícího bez vlády tanečním sálem v doprovodu dvou Asiátů (Hadrián a lord), to by ji nenapadlo ani v nejdívočejších snech. Následuje vzrušené dohadování lorda a lady Fenneltreeových, přičemž Růženka obklopená tou bohatou hostinou se po svém pokusu poděkovat.

Nejdřív zkusí sednout na zadní a prosit, což v podroušeném stavu nezvládne, svalí se, přičemž uvolní lustr, který spadne. Poté zkusí stojku.

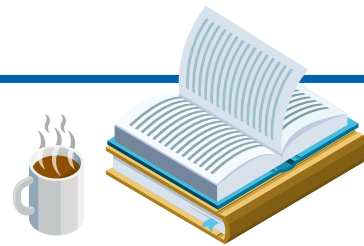
Nepovedlo se jí to o nic lépe než trik s prosením. Skácela se plnou vahou na bok. Chvilí tam spočinula, škytala a přemýšlela, kde udělala chybu.

Další nedorozumění vznikne, když hu-debníci začnou hrát Vídeňský valčík, což je Růženčino taneční číslo, při kterém vždy drapne někoho do chobotu a tančí s ním okolo manéže. Tím někým se ale naneštěstí stane lady Fenneltreeová. Ta je po ukončení tance uložena na srnčí kýt, 14 lahví šampaňského a zbytky lososa. Hadrián s Růženkou poté opouští sídlo doprovázen slovy. „Drahý hochu,“ řeklo jeho lordstvo, „obávám se, že jste měl pravdu. Všechno to byl omyl.“

Hadrián při svém putování s Růženkou zažije další příhody a nalezne řadu přátel. Současně ho tyto příhody dovedou až před soud. Pokud chcete vědět, jak vše dopadne, knížku si přečtěte, domnívám se, že nebudete litovat. Gerald Durrell je v odborové knihovně zastoupen deseti tituly.

Příště – Zeliňčka

Petr Pikal

Ilustrace: Ingimage

Netradiční koníčky a zájmy

Váš pes nemusí být jen „gaučový povaleč“

Překonávání skokových překážek

Naskakování na flyballový box a chytání vystřeleného míčku

Plavecká otočka s míčkem

Návrat s míčkem přes překážky ke psovodovi

Foto: archiv Monika Knápková

O České republice se říká, že je národem pejskařů. A není se čemu divit, neboť dle statistik FEDIAF (organizace Evropského průmyslu krmiv pro domácí zvířata) z roku 2019 se na území ČR nacházely dva miliony psů. To znamená, že na téměř každého pátého obyvatele naší republiky připadá jeden čtyřnohý přítel, čímž nám v žebříčku mezi vybranými zeměmi Evropy náleží 6. příčka. A mezi tyto již zmíněné pejskaře se řadím také já.

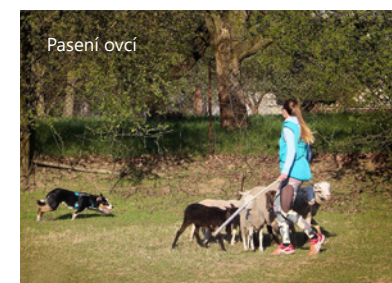

LUCKY pes krátkosrstý border kolie

V naší rodině našlo v průběhu života domov několik nejrozličnějších psů, ale vždy to byli spíše jen hlídači domu, rodinní partáci nebo typičtí gaučové povaleči. Já jsem si mého prvního psa pořídila v létě roku 2017 a už při jeho koupi jsem s ním měla větší plány, než je při pořizování psa obvyklé. Jmenuje se Lucky a je to pes krátkosrstý border kolie, který v květnu oslaví čtyři roky. Většina z vás se jistě s nějakým psím sportem už setkala, byť třeba jen v televizi. Pravděpodobně nejvíce rozšířené a divácky velmi atraktivní jsou agility (psí parkur) a dogdancing (tanec se psem). Nám však nejvíce uchoval flyball, kterému se věnujeme na závodní úrovni. Že se s tímto pojmem setkáváte poprvé? To je v pořádku, neboť psát tady o něčem, co všichni dobře znáte, by nebylo příliš přínosné. Flyball je týmový sport a zábava pro psy všech plemen a je to v podstatě psí štafeta. Utkávají se proti sobě vždy dvě čtyřčlenná družstva na dvou stejných flyballových drahách. Flyballová dráha sestává ze čtyř stejných skokových překážek a flyballového boxu, který vystřeluje míček. Pes na povel psovoda vbíhá na dráhu (psodov zůstává za startovní linií), překoná čtyři skokové překážky a naskočí na flyballový box (na něm provede tzv. plaveckou otočku), čímž spustí mechanismus, který vystřelí míček. Pes chytí v průběhu plavecké otočky vystřelený míček a aportuje ho opět přes čtyři skokové překážky zpět k psovodovi. V okamžiku, kdy první pes družstva protne při návratu k psovodovi startovní/cílovou linii, vyběhá na dráhu další pes. Vítězem se stává družstvo, které má jako první v cíli všechny čtyři psy s míčky. Vzájemná snášenlivost psů a souhra družstva je ve flyballu

velice důležitá. Flyball je pro psy mimořádně adrenalinový sport. Na startovní/cílové linii se spolu míjejí tzv. čumák na čumák a nesmí se napadnout. Zároveň nesmí vběhnout do vedlejší dráhy a narušit tak běh soupeřům. Protože se flyball v naší republice běhá venku, trvá závodní sezóna vzhledem k počasí dohromady asi jen čtyři měsíce v roce. Zbývající část roku se kromě přípravy na sezónu věnujeme dalším aktivitám, jako je např. turistika, pasení ovcí, dogfrisbee nebo coursing. Při dogfrisbee hází psovod na dlouhé či krátké vzdálenosti svému psu disky, který je chytá (nejlépe ve výskoku). Psodov se psem provádí zároveň nejrozličnější triky, jako jsou např. výskoky na záda psovoda či otočky/salta psa ve vzduchu. Coursing je disciplína, kdy je „kořist“ v podobě igelitového sťapce tažena navijákem a psi se ji snaží ulovit. Dráha, kterou při tom urazí, není oválná jako na dostizích, ale je klikatá a připomíná tak běh zajíce či jiné zvěře. Je to tedy aktivita, která v psu probouzí přirozený instinkt pro lov. Na závodech je pak posuzována rychlost, vytrvalost, obratnost, úsilí a inteligence psa. Border kolie je původem pracovní plemeno, které bylo vyšlechtěno pro

shánění a vedení stád dobytka. Jsou to psi, kteří dokáží pro svého pána neúnavně a s velkou chutí pracovat mnoho hodin. Cvičené border kolie jsou schopné přehánět stáda i na vzdálenost větší než půl kilometru, přičemž na tuto vzdálenost jsou ovládány pouze píšťalkou psovoda. Díky

jejich typickému přikrčenému postoji, plíživému pohybu a hypnotizujícímu pohledu přinutí borderky dobytek pohnout se přesně tam, kam je třeba. Pokud byste chtěli vidět border kolie v jejím nejpřirozenějším prostředí, chtěli byste zažít ladnost jejího pohybu, nikdy nekončící chuť k práci, obrovskou soustředěnost a soulad mezi tvrdostí a zároveň citlivostí její povahy, navštivte závody v pasení.

Monika Knápková

Volejbal PRECHEZA Přerov

Autoklub PRETIOX

Extraligový volejbal pokračuje

Ženy Volejbalu Precheza Přerov po zkrácení soutěže o jedno kolo bojují o umístění v první osmičce, což by znamenalo postup do dalších bojů. Výkon našich žen je jako na houpačce, dokáží přehrát v jednom utkání i nejlepší družstva, ale bohužel se jedná jen o jednotlivé sety. Teď už jim musíme držet palce, aby v posledních kolech základní části uhrály co nejvíce bodů. Ty by mohly získat v zápasech se Šternberkem, Prostějovem i KP Brno. Fanoušci můžou sledovat zápasy pouze online. Hlavně ale všem přejeme, aby se jim vyhnuly zdravotní komplikace a soutěž se mohla dohrát.

Dana Lehnertová

Foto: Jiří Pořízek

Autoklub PRETIOX v roce 2021

Autoklub Pretiox při PRECHEZA a.s. žije už 51. rok. Ve složitém roce 2020 se nám podařilo porazit PES a uskutečnit (i když částečně v jiných termínech) všechny plánované akce a dokonce zvětšit rozsah, když tradiční automobilový slalom PRETIOX jsme s podporou všech pořadatelů mimořádně jako dvojzávod v rámci Mistrovství ČR i Zóny střední Evropy. Retro klubová soutěž k 50. výročí činnosti autoklubu Pretiox proběhla hladce, stejně jako podzimní AOS Pretiox. Bohužel nebylo možno svolat výroční schůzi, která proběhne okamžitě, jakmile to bude možné.

Co nás čeká ve druhém covidovém roce? Aktivně jsme se zapojili do internetové AOS Zima 2020 („koronaao“) a připravili pro naše spolubojovníky tři zajímavé itineráře (pro případné zájemce link na celou sadu e-soutěží: <http://www.aoscz.info/zima2020/index.php>). V lednu a únoru musíme absolvovat školení a obhájit licence činovníků, letos nestandardně formou videokonferencí a videoprodukcí s využitím internetu, příprava na pořádání soutěží a závodů. Prvního května snad uspořádáme tradiční Pretiox slalom i s anticovidovými opatřeními – ta ale máme odzkoušena z minulého roku na fungujícím letišti v Přerově. Potom už si většina z nás oddechne, někteří členové ale absolvují orientační soutěže na úrovni podle chuti a hlavně časových možností – samozřejmě, pokud budou pořádány. Průběžně budeme i letos připravovat „Jízdu do Neznáma“. Věříme, že se u této akce, pojeté jako setkání přátel motorizmu, významně neprojeví emoce a zvětlí pohoda a spokojenost.

Doufám, že i tuto sezonu, která je pro Autoklub Pretiox padesátou první, absolvujeme spokojeně, bez nepříjemností a s minimálními omezeními. Na podzim budeme hodnotit s tím, že má cenu ještě pokračovat v této snad již tradiční Přerovské aktivitě. A na závěr velké poděkování patří všem, kdo se jakkoliv podíleli na úspěšné sezóně 2020 autoklubu, všem příznivcům i přátelům motorizmu.

Do roku 2021 pak všem přejeme pevné zdraví, štěstí a spokojenost v osobním i pracovním životě a pokud možno co nejmenší omezení nynější pandemickou situací.

Jiří Procházka

Na Nový rok jsme spustili v celém koncernu AGROFERT nový intranet

Do čeho dáme v AGROFERTu během nového roku 2021 ještě více energie? Do správné komunikace! Rozhodli jsme se zaměstnance koncernu více zapojit do dění firmy a vzájemně je propojit tak, aby o sobě věděli. Proto jsme vytvořili zbrusu nový a ucelený komunikační nástroj s názvem „Náš intranet“.

V čem je nová komunikační platforma unikátní? Dokáže propojit více než 200 firem se 33 000 zaměstnanci. K lidem se tak dostanou nejčerstvější zpravodajské informace z koncernu, zajímavé benefity, kontakty na spolupracovníky, důležité dokumenty či nejrůznější publikace k přečtení.

Nechceme podceňovat sílu tradičních firemních nástěnek v našich fabrikách, ale jak se říká:

„Pokrok nezastavíš.“ A tak jsme se mu rozhodli jít naproti. Intranet by se tak měl objevit v počítačích i v mobilních telefonech zaměstnanců celého koncernu.

Koncernový intranet vs. intranet vaší společnosti

Od 1. ledna 2021 je oficiálně spuštěna koncernová část intranetu, kde najdete všeobecné informace, které se týkají AGROFERTu jako celku. Do koncernového intranetu budete moci vstoupit pomocí přihlašovacího údaje, které naleznete na své výplatní pásce, nebo vám je předají vaši personalisté.

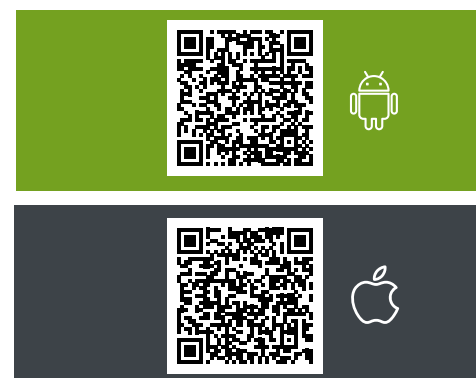
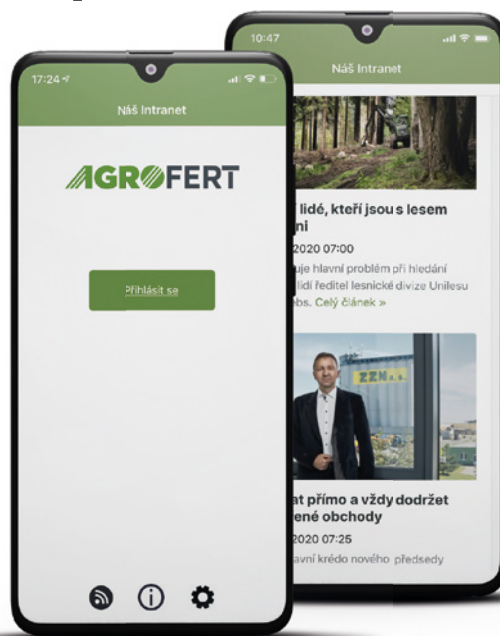
V průběhu roku 2021 bude v jednotlivých společnostech, které nemají doposud svůj vlastní intranet, postupně implementována i firemní část, kde budou publikovány informace související přímo s vaší firmou. Vzniknou tak dvě prostředí, mezi kterým budete moci jedním klikem libovolně přepínat – intranet vaší společnosti a intranet celého koncernu.

Máme za sebou pilotní test

V průběhu podzimu 2020 jsme zavedli a pilotně testovali intranet ve vybraných společnostech. Ať už to byla chemická, zemědělská společnost nebo centrála AGROFERT, je zpětná vazba z testovacího provozu podobná. Kolegové nejvíce oceňují, že většinu důležitých informací naleznou na jednom místě.

Celý systém by se dal přirovnat k soukromému firemnímu „Google“, kde lze každý den vyhledávat praktické informace – od telefonických kontaktů na kolegu, přes firemní směrnice, oznámení, organizační akce, zprávy, novinky nebo benefity. Naším největším předsevzetím do nového roku je, aby všem zaměstnancům koncernu AGROFERT tento nový komunikační nástroj každý den přinášel zajímavé a praktické informace, které je budou bavit. Tak nám držte palce, ať se nám to podaří. :)

Stáhněte si aplikaci

Intranet ve vašem mobilu

Stáhněte si intranet do mobilu skrze vybranou aplikaci. Je k dispozici zdarma v obchodě Google Play či App Store pod názvem Náš Intranet. Po zadání vašich přihlašovacích údajů se dostanete přesně tam, kam potřebujete. Přímě do srdce našeho intranetu.

www.nasintranet.cz

Aktivujte si svůj účet

Jak se stát součástí nového intranetu? Zvládnete to na pár kliků. Na výplatní pásce za měsíc prosinec či přímo od svých personalistů dostanete své unikátní přístupové údaje – přihlašovací jméno a také speciální čtyřmístný pin. Ty pak jen zadáte do přihlašovacího okénka, které naleznete na adrese www.nasintranet.cz. To je vše.

Nic víc totiž pro začátek nepotřebujete.

Po zadání přihlašovacích údajů vás intranet vyzve k doplnění některých informací a také ke změně hesla. A pak? Pak jste v cuku letu v intranetu!

Nečekejte žádné složitosti. Zorientujete se v něm během několika málo okamžiků. Pro ještě lep-

ší orientaci jsme si však pro vás připravili přehledný návod a také krátké videomanuály, které vás intranetem provedou. Na obojí narazíte po přihlášení.

Pro přístup nepotřebujete firemní počítač nebo chytrý firemní telefon. K intranetu se totiž můžete připojit i z vašich soukromých zařízení.

Všechny praktické informace na jednom místě

A co tedy všechno intranet nabízí? Je toho více než dost – nejnovější zprávy, benefity, potřebné kontakty, důležité směrnice či jiné nepostradatelné dokumenty, knihovnu, kalendář akcí, firemní oznámení přímo do e-mailu, ale třeba i jídelníčky nebo další firemní aplikace.

Nejdůležitější zprávy z koncernu

Ústředním modulem našeho intranetu jsou Zprávy. Naleznete zde ty nejdůležitější informace a sdělení, které se týkají celého koncernu nebo jednotlivých společností.

Benefity pro každého

Líbí se vám některý z benefitů? Stačí párkrát kliknout a je váš! Objevte všechny benefity přehledně a na jednom místě, včetně krátkého představení a návodu, jak o něj požádat.